

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (десети състав)

19 декември 2018 година *

„Преюдициално запитване — Регламент (ЕО) № 1083/2006 — Член 2, точка 4 — Понятие за бенефициер — Член 80 — Забрана за приспадане или удържане на изплатените суми — Специална такса или друга такса с еквивалентен ефект — Понятие — Стипендия за обучение, съфинансирана от Европейския социален фонд — Приравняване на доходи от трудови правоотношения — Авансово удържан данък върху доходите, увеличен с допълнителна областна и с допълнителна местна такса или налог“

По дело C-667/17

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Commissione tributaria provinciale di Cagliari (Данъчна комисия на провинция Каляри, Италия) с акт от 10 юли 2017 г., постъпил в Съда на 24 ноември 2017 г., в рамките на производство по дело

Francesca Cadeddu

срещу

Agenzia delle Entrate — Direzione provinciale di Cagliari,

Regione autonoma della Sardegna,

Regione autonoma della Sardegna — Agenzia regionale per il lavoro,

СЪДЪТ (десети състав),

състоящ се от: F. Biltgen, председател на осми състав, изпълняващ функцията на председател на десети състав (докладчик), E. Levits и M. Berger, съдии,

генерален адвокат: M. Szpunar,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

- за г-жа Cadeddu, от G. Dore, S. Garau и A. Vinci, avvocati,
- за италианското правителство, от G. Palmieri, в качеството на представител, подпомагана от A. Venturini, avvocato dello Stato,

* Език на производството: италиански.

- за чешкото правителство, от М. Smolek и J. Vláciř, в качеството на представители,
- за испанското правителство, от S. Jiménez García, в качеството на представител,
- за Европейската комисия, от В.-R. Killmann и Р. Arenas, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 2, точка 4 и на член 80 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета от 11 юли 2006 година за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1260/1999 (ОВ L 210, 2006 г., стр. 25; Специално издание на български език, 2007 г., глава 14, том 2, стр. 64 и поправки в ОВ L 301, 12.11.2008 г., стр. 40 и ОВ L 302, 19.11.2015 г., стр. 112).
- 2 Това запитване е направено в рамките на спор между, от една страна, г-жа Francesca Cadeddu и от друга страна, Agenzia delle Entrate — Direzione provinciale di Cagliari (Агенцията за приходите — дирекция на провинция Каляри, наричана по-нататък „Агенцията за приходите“), Regione autonoma della Sardegna (Автономен регион Сардиния, Италия) и Regione autonoma della Sardegna — Agenzia regionale per il lavoro (Автономен регион Сардиния — Регионална агенция по заетостта, Италия) относно направените удържки върху сумата, предоставена на г-жа Cadeddu като стипендия за обучение.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Съгласно член 2 от Регламент № 1083/2006, озаглавен „Определения“:

„По смисъла на настоящия регламент следните термини имат значението, което им е определено по-долу:

[...]

- 3) „операция“: проект или група проекти, избрани от органа за управление на съответната оперативна програма или под негова отговорност съгласно критериите, установени от мониторинговия комитет и осъществени от един или повече бенефициери, с оглед осъществяването на целите на приоритетната ос, към която се отнася;
- 4) „бенефициер“: стопански субект, организация или предприятие, публичен или частен, който отговаря за започването или за започването и изпълнението на операциите. В рамките на схемите за помощ по член 87 от Договора бенефициерите са публични или частни предприятия, които изпълняват отделен проект и получават публична помощ;

[...]“.

- 4 Съгласно член 80 от същия регламент „[Д]ържавите членки се уверяват, че институциите, отговорни за извършването на плащанията, гарантират, че бенефициерите получават общата сума на публичното участие възможно най-бързо и в пълен размер. Не се приспада или удържа каквато и да е сума и не се начислява специална такса или друга такса с еквивалентен ефект, която би намалила тези суми за бенефициерите“.

Италианското право

- 5 Decreto del Presidente della Repubblica n. 917 — Approvazione del testo unico delle imposte sui redditi (Декрет на президента на Републиката № 917 за одобряване на единен текст на данъка върху доходите) от 22 декември 1986 г. година (редовна притурка към GURI № 302 от 31 декември 1986 г.), в редакцията му в сила към момента на настъпване на фактите в главното производство (наричан по-нататък „TUIR“), предвижда в член 50, параграф 1, буква с):

„1. Приравнени на доходи от трудови правоотношения са:

[...]

- с) изплатените от всяко лице суми, които са стипендия или помощи за обучение, допълваща стипендия или субсидия за обучение или за повишаване на професионалната квалификация, ако бенефициерът не е в трудово правоотношение с изплащания субект“;

[...]“.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

- 6 Direzione Generale dell'Assessorato del Lavoro, Formazione Professionale, Cooperazione e Sicurezza Sociale (Главна дирекция към регионалното министерство на труда, професионалната квалификация, сътрудничеството и социалната сигурност, Италия), в качеството на управляващ орган за оперативната програма за укрепване на системата на висшето образование в Сардиния (Италия), избира модела за финансиране по програмата „Master and Back“, която се изразява по-специално в подкрепа на обучаващите се в системата за следдипломна квалификация след завършено университетско образование и на провеждащите научни изследвания.
- 7 С решение от 8 април 2011 г. Автономен регион Сардиния — Регионална агенция по заетостта отпуска на жалбоподателката в главното производство стипендия за обучение в размер на 69 818 EUR, съфинансирана от Европейския социален фонд (ЕСФ).
- 8 Към момента на нейното предоставяне Автономен регион Сардиния — Регионална агенция по заетостта удържа, от името на данъчната администрация, авансово дължим данък върху доходите на физическите лица в размер на 19 481,29 EUR, заедно с регионалните и местните такси и налози, възлизащи съответно на 859,28 EUR и 349 EUR.
- 9 Тъй като смята, че тези удържки противоречат на член 80 от Регламент № 1083/2006, жалбоподателката в главното производство иска данъчната администрация да ѝ възстанови удържаните суми.
- 10 С решение от 6 април 2016 г. данъчна администрация отхвърля това искане с мотива, от една страна, че на основание на член 50, параграф 1 буква с) от TUIR стипендията за обучение трябва да бъде приравнена на доход, и от друга страна, че получателят на стипендията, не може да се квалифицира като „бенефициер“ на съфинансиране по смисъла на член 80 от Регламент № 1083/2006.

- 11 С жалба, подадена по административен ред пред Commissione tributaria provinciale di Cagliari (Данъчна комисия на провинция Каляри, Италия) на 30 юни 2016 г., жалбоподателката в главното производство иска отмяна на това решение, като изтъква главно, че е налице противоречие между разпоредбите на Регламент № 1083/2006, които забраняват всяко приспадане или удържане от сумите, предоставени на бенефициерите, и разглежданата в главното производство национална правна уредба, по силата на която стипендиите за обучение се облагат с данък върху доходите.
- 12 В този контекст запитващата юрисдикция иска да установи дали понятието „бенефициер“ по смисъла на член 2, точка 4 от Регламент № 1083/2006 включва и физическо лице получател на дадена стипендия и дали в израза „приспада или удържа“ по член 80 от Регламент № 1083/2006 се включват и удържките, предвидени в националното законодателство относно данъка върху доходите на физическите лица. Тази юрисдикция пояснява, че италианската съдебна практика не възприема единно становище по този въпрос, като някои италиански съдилища допускат удържките от сумите, финансирани от ЕСФ, а други съдилища ги отказват.
- 13 При тези обстоятелства Commissione tributaria provinciale di Cagliari (Данъчна комисия на провинция Каляри) решава да спре производството по делото и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Трябва ли член 80 от Регламент [№ 1083/2006], както и член 2, [точка] 4 от същия регламент да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна разпоредба като член 50, параграф 1, буква с) от [TUIR], съгласно който на доходи от трудови правоотношения се приравняват „[...] изплатените от всяко лице суми, които са стипендия или помощи за обучение, допълваща стипендия или субсидия за обучение или повишаване на професионалната квалификация, ако бенефициерът не е в трудово правоотношение с изплащания сумите субект“, поради което тези суми подлежат на облагане по общия ред с данък върху доходите на физическите лица, независимо че стипендия за обучение е изплатена със средства от европейските структурни фондове?“.

По преюдициалния въпрос

- 14 С поставения преюдициален въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали член 80 от Регламент № 1083/2006 във връзка с член 2, точка 4 от този регламент трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба като разглежданата в главното производство, съгласно която с данък върху доходите на физическите лица се облагат сумите, които са предоставени на тези лица като стипендии за обучение от държавния орган, отговарящ за изпълнението на съответната оперативна програма по смисъла на член 2, точка 3 от посочения регламент, избрана от управителния орган и финансирана със средства на европейските структурни фондове.
- 15 В самото начало е уместно да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика, макар прякото данъчно облагане да е от компетентността на държавите членки, последните все пак трябва да я упражняват при спазване на правото на Съюза (вж. в този смисъл решения от 7 септември 2004 г., Manninen, C-319/02, EU:C:2004:484, т. 19, и от 25 октомври 2007 г., Porto Antico di Genova C-427/05, EU:C:2007:630, т. 10).
- 16 По-конкретно, националната правна уредба не трябва да възпрепятства функционирането на установените със структурните фондове механизми, предвидените с Регламент № 1083/2006 (вж. в този смисъл решение от 25 октомври 2007 г., Porto Antico di Genova, C-427/05, EU:C:2007:630, т. 10).

- 17 В това отношение член 80 от Регламент № 1083/2006 предвижда, че „[Д]ържавите членки се уверяват, че институциите, отговорни за извършването на плащанията, гарантират, че бенефициерите получават общата сума на публичното участие възможно най-бързо и в пълен размер“.
- 18 Като забранява удържането на всякакви такси и налози от сумата на финансовото участие на Европейския съюз, член 80 от Регламент № 1083/2006 само припомня правилото за цялостното изплащане на финансовите помощи на Съюза, което вече е установено в други законодателни актове, по-специално в член 21, параграф 3, втора алинея от Регламент (ЕИО) № 4253/88 на Съвета от 19 декември 1988 година относно определяне на разпоредби за прилагането на Регламент (ЕИО) № 2052/88 по отношение на координирането на дейностите на различните структурни фондове между тях самите и с операциите на Европейската инвестиционна банка и на другите съществуващи финансови инструменти, от друга страна (ОВ L 374, 1988 г., стр. 1), изменен с Регламент (ЕИО) № 2082/93 на Съвета от 20 юли 1993 г. (ОВ L 193, 1993 г., стр. 20).
- 19 По отношение на тази разпоредба, съгласно която „плащанията се извършват в полза на крайните бенефициери без каквото и да е приспадане или удържки, които биха намалили размера на финансовата помощ, на която те имат право“ [неофициален превод], Съдът уточнява, че тази забрана за приспадания не може да бъде тълкувана по чисто буквален начин и че тя трябва по необходимост да се прилага за всички такси и налози, които имат пряка и вътрешно присъща връзка с изплатените суми (вж. в този смисъл решения от 5 октомври 2006 г., Комисия/Португалия, C-84/04, EU:C:2006:640, т. 35, и от 25 октомври 2007 г., Porto Antico di Genova, C-427/05, EU:C:2007:630, т. 13).
- 20 За разлика от това удържането на такса или налог, независимо от наличието на субсидии от Съюза, което не е свързано по специфичен начин с предоставените средства, но се извършва, без да се прави разграничение върху съвкупността от доходи на крайния бенефициер, не препятства функционирането на установените с правото на Съюза механизми, въпреки че в резултат на това облагане се намалява размерът на предоставените от Съюза субсидии (вж. в този смисъл решение от 25 октомври 2007 г., Porto Antico di Genova, C-427/05, EU:C:2007:630, т. 16 и 18).
- 21 Като се има предвид, че общото между различните мерки за подпомагане е обстоятелството, че те се финансират от бюджета на Европейския съюз и че разпоредбите, приложими към тези мерки, следва да бъдат тълкувани по един и същ начин (вж. в този смисъл решение от 5 октомври 2006 г., Комисия/Португалия, C-84/04, EU:C:2006:640, т. 32), развитата от Съда практика относно цялостното изплащане на финансовите помощи с оглед на член 21, параграф 3, втора алинея от Регламент № 4253/88, изменен с Регламент № 2082/93, остава приложима при тълкуването на член 80 от Регламент № 1083/2006.
- 22 Въпреки това следва да се вземат предвид особеностите на разглежданите различни механизми. Всъщност за разлика от други законодателни актове, които, като използват термина „краен бенефициер“, имат предвид физическото или юридическото лице, адресат на отпусканите суми, член 2, точка 4 от Регламент № 1083/2006 изрично определя „бенефициер“ като „стопански субект, организация или предприятие, публичен или частен, който отговаря за започването или за започването и изпълнението на операциите“.
- 23 Съгласно член 2, точка 3 от същия регламент терминът „операция“ е дефиниран като „проект или група проекти, избрани от органа за управление на съответната оперативна програма и изпълнявани от един или повече бенефициери, с оглед осъществяването на целите на приоритетната ос, към която се отнася“.

- 24 Следователно принципът на цялостното изплащане на помощите, предвиден в член 80 от Регламент № 1083/2006, се отнася за плащането, извършено към операторите, организациите или предприятията от публичния или от частния сектор, които отговарят за започването или за започването и изпълнението на проектите, избрани от управляващия орган на съответната оперативна програма, с оглед осъществяването на целите на посочената приоритетна ос.
- 25 В конкретния случай от предоставените на Съда материали по делото следва, че в рамките на оперативната програма за укрепване на системата на висшето образование в Сардиния, управляващият орган е избрал финансиране на проекта „Master and Back“, което се състои от отпускане на стипендии за обучаващите се в системата за следдипломна квалификация след завършено университетско образование и за провеждащите научни изследвания, като техният подбор е възложен на Автономен регион Сардиния — Регионална агенция по заетостта в рамките на изпълнението на посочения проект.
- 26 От това следва, че макар и лично да е адресат на сумите, отпуснати в рамките на избрания проект, съфинансиран от ЕСФ, жалбоподателката в главното производство не може да се квалифицира като „бенефициер“ по смисъла на член 2, точка 4 от Регламент № 1083/2006, тъй като това качество притежава Автономен регион Сардиния — Регионална агенция по заетостта. Следователно по отношение на последната се прилага предвиденият в член 80 от Регламент № 1083/2006 принцип за цялостното изплащане на сумите, отпуснати от бюджета на Съюза.
- 27 С оглед на изложеното на поставения преюдициален въпрос трябва да се отговори, че член 80 от Регламент № 1083/2006 във връзка с член 2, точка 4 от същия регламент следва да се тълкува в смисъл, че допуска национална правна уредба като разглежданата в главното производство, съгласно която с данък върху доходите на физическите лица се облагат сумите, предоставени на тези лица като стипендии за обучение от държавния орган, отговарящ за изпълнението на съответната оперативна програма по смисъла на член 2, точка 3 от посочения регламент, която е избрана от управителния орган и е финансирана със средства на европейските структурни фондове.

По съдебните разноски

- 28 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (десети състав) реши:

Член 80 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета от 11 юли 2006 година за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1260/1999 във връзка с член 2, точка 4 от този регламент следва да се тълкува в смисъл, че допуска национална правна уредба като разглежданата в главното производство, съгласно която с данък върху доходите на физическите лица се облагат сумите, предоставени на тези лица като стипендии за обучение от държавния орган, отговарящ за изпълнението на съответната оперативна програма по смисъла на член 2, точка 3 от посочения регламент, която е избрана от управителния орган и е финансирана със средства на европейските структурни фондове.

Подписи